

Õppemaks õpetab

Haridusministeeriumi kavatsus kehtestada sügisest ülikoolides 5000–kroonine õppemaks on tervitav. Õppemaks süvendab üliõpilaste ja õppejõudude kohusetunnet ja aitab riigil kokku hoida hulga kulusid.

Kõrghariduse pakkumine on üsna kulukas teenus ning on täiesti loomulik, et selle teenuse tarbija – üliõpilane – võtab esialgu vähemalt osa kulusid enda kanda. Seni on riiklike ülikoolide ülalpidamise ning tudengite õpingud täielikult kinni maksnud maksumaksja. Eriti absurdne on olukord sealjuures nende jaoks, kes õpivad erakõrgkoolides ning peavad lisaks oma kümnetesse tuhandetesse kroonidesse ulatuvale õppemaksule spondeerima veel oma eakaaslaste kooliteed riiklikes kõrgkoolides.

Kindlasti on õppemaksul hulganisti vastaseid, kes hakkavad kohe

lööma häirekella riigi prioriteetidest ja noortest, kes rahapuudusel harimata jäävad. Paraku on sellised vastuväited tühipaljas sõnavahet. Haridusjuhtide pakutud 5000–kroonine aastamaks katab vaid osaliselt üliõpilase õpingukulud ning on leebe üleminekutee tasulisele kõrgharidusele. Kui aga leidub täie terve juures olev tudeng, kes hädaldab, et ei suuda aastas 5000 krooni teenida, jääb küll arusaamatuks, mida selline inimene ülikoolis teeb.

Õppemaks lööb ülikoolides korra majja. Üliõpilane, kes oma õpingute eest maksab, ei jaluta enam nii kerge südamega loengu asemel õllekasse ega veeda teadusetemplis üleliigseid aastaid. Õppejõud, kelle palk tuleb auditoriumis istuvate tudengite taskust, ei saa enam suhtuda õppuritesse kui talle kaelasadanud needusesse, kelle peal kodune

stress välja elada.

Üliõpilastel on võimalus veel teisekski õppetunniks. Õppemaks – ükskõik, kas raha selleks tuleb suviti tööd tehes, vanematelt või pangalaenuna – sunnib mõtlema tulevikule. Muretud ajad saavad läbi ja loodetavasti kaob sellega suhtumine, et minu harimise ja bussisõidud peavad teised kinni maksma.

Õppemaksust võidavad nii üliõpilased, ülikool kui riik tervikuna. Ning harimata ei jää isegi vaesed geeniused, sest iga ülikool on valmis konkurentsist püsimiseks parimaid õppemaksust vabastama või neile stipendiume leidma. Õppemaksu ja ühes sellega konkurentsi toomine haridusse hoopis tõstab selle kvaliteeti ning vähendab keskpärasust, mida maksumaksja rahakotil kükitav tasuta hariduskorraldus paratamatult soodustab.